

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 2 agost de 1914.—Núm. 54.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

El milió de firmes

Fins en els actes de la vida en els que es necessari demostrar la nostra virilitat, exterioritzant-la i procurant que surti els deguts efectes; fins quan se tracta de una protesta que ve ja engendrada per la nostra convicció de humanistes; fins per al fi altament lloable i patriòtic d'aixugar les llàgrimes que les mares i tota dona d'aquest país, vessa dia rera l'altre, al veure com al Marroc venen succeint-se aquestes escenes horroroses que costen tants diners a la nació i tanta sang al poble, aquest poble se mostra indiferent i contempla com si estés petrificat, com els nostres governs, que venen obligats a assumir les responsabilitats que poden contraure al manejar el timó de la nació, obren com millor els hi sembla i ni sisquera's prenen la molestia de posar al corrent dels qui colaboren moral i materialment a la continuació de la ditxosa aventura, de la situació verdadera del afer, ja que si un dia passa quelcom de caràcter extraordinari, la censura funciona al moment i al poble solament se li diu lo que se creu convenient dir-li, deixant al tinter la realitat del problema que tant ens afecta a tots i que apesar de les solucions indicades, segueix sense estar resolt, al contrari, de cada dia es més complicat.

Ens es dolorós el dir-ho, pero ni podem ni sabem callar-nos-ho. Es una debilitat d'aquest poble espanyol, que clama cada dia perque no pot menjar, amb l'aument que van sofrint casi a diari els articles de primera necessitat, i assalta forns, perjudicant a gent que encar que petits industrials, son gent del poble que paga tots els impostos creats i obligada a resistir l'abono dels demés en perspectiva i casi no pot menjar, i aquest poble del qui parlem, que te gana i diu que no pot menjar, te diners per a omplir cada festa que's celebra corrida, la Plassa de toros de la seva població. Es aquest el poble a qui aludim, que embrutint-se en aquest espectacle, ni ha tingut temps d'enterar-se de que des de fa algun temps, un periòdic de Madrid, *El Socialista*,—al davant del qual hi ha una munió d'homes que breguen constantment per la defensa d'aquest mateix poble, i al davant de aquests un que'l seu nom sol evoca totes les simpaties a que s'ha fet acreedor durant la seva feconda i llarga tasca en favor del proletariat, en Pau Iglesias,—te oberta una llista per a arreplegar un milió de firmes dels ciutadans que volen que s'acabi la guerra del Marroc, i apesar del temps que ha transcorregut, no s'ha recullit encara el nombre de firmes, irrisori, al nostre entendre, per a una nació que compta amb divuit milions d'habitants, i que la majoria son partidaris de que s'acabi per sempre més aquesta guerra, que al pensar-hi ens fa recordar la setmana vergonyosa de Juliol de 1909, el Barranco del Lobo, i altres dates i fets memorables...

Un milió de firmes protestant de la guerra del Marroc, al cap i la fi no es que hagin de fer encausar en determinat sentit el parer dels nostres governants, pero si podrien influir en que els administradors de la nació estudiessin una solució satisfactoria per a tots, ja que per lo que's veu no volen acceptar la que se'ls hi ha proposat, de que s'acabi d'una vegada per a no pensar-hi més.

Però es el cas, com hem dit, de que aquest milió de firmes que *El Socialista* va proposar-se recullir per a plantar-les pels nassos dels governs que'ns desgovernen, no s'han pogut reunir encara. I es llàstima en veritat, de que tots els homes que son contraris a la guerra no l'hagin donat el seu nom, perque aixís, quan en el miting, en el periò-

dic, en la conversa particular i allà ont siga que hi vulguin intervindre aquests que no donen la seva firma i que no volem estampar el calificatiu que's mereixen, no se'ls hi deu haver de permetre que se'n ocupin i no poden tenir dret a queixar-se si quiscuna de les gotes de sang que per allà's vessa, es en més o en menys afecta a la que corra per les seves venes...

Nosaltres, catalans, nacionalistes i republicans, varem estampar les nostres firmes per a que formessin nombre en el milió que va proposar-se recullir el nostre confrare madrileny; tenim doncs, la consciencia tranquila d'haver obrat com a conscients ciutadans que desitjen la prosperitat i'l benestar de la seva patria.

VIII Curs d'Expansió Comercial

A hores d'ara el «VIII Curs d'Expansió Comercial» està en plena tasca; son una pila les Conferencies donades d'una importancia grandíssima, i una porció les visites fetes pels assistents.

La trascendencia per Espanya i més per Catalunya, que realment té aquest Congrés, no ha sigut prou valorada per nosaltres, ni menys per la premsa, quina no dona a l'assumpte l'amplitud d'informació que requereix, ni ho divulga en lloc preferent i amb caràcters de lletra que cridin l'atenció dels llegidors irresoluts. En cambi, per a relatar una corrida de toros ¿quantes columnes empleien?

Fruit d'aquest Curs será per a la ciencia comercial, un gran pas més donat cap a la perfecció; per als estrangers el descobriment d'una nova font de ilustració, i per als espanyols l'haver desfet un xic la llegenda de ser atrassats, incultes, *chulos* i dropos. En cambi Catalunya, si bé hi surt beneficiadíssima per un cantó, ha de plorar per l'altre un agravi més del Poder espanyol; la serietat proverbial dels catalans s'ha vist vulnerada (i d'aixó n'haurán pres nota els il·lustres visitants estrangers), per culpa de dependir nostres actes, de la voluntat de Madrid: el Ministre d'Instrucció Pública devia presidir l'acte inaugural, senyalat amb molta anterioritat per a fetxa ficsa; un cop tot preparat i ja els estrangers a casa, tingué que aplassar-se dos dies per ocupacions del senyor Ministre, i al finir aquest plas, s'hagut de prescindir d'ell per que una nova i *inesperada ocupació* el reté fins al 14 del més d'agost.

¿Es aixó sério? ¿No es dolorós que fent els catalans, tota la nostra molta i bona feina per a portar-nos com es deure, ens veiem en ridicol per culpa d'ésser espanyols i passin a Catalunya *cosas de España*, com diria en Larra...?

A Tarragona, complirem com se deu, per a rebre i obsequiar als concursants que pensen visitar-nos, segons els acords presos pel Comité executiu, en la reunió que tingué efecte a la Cambra de Comers, i baix un programa ben complert.

Aixís mateix el *Diario de Tarragona* ha comensat una série d'articles de capsalera dedicats a la divulgació de lo que es el «VIII Curs d'Expansió Comercial», deguts a l'autoritzada firma del Secretari del Comité local en Bernabé Martí, i de quins prometem ocupar-nos-en.

El Congrés Català-Balear de l'Habitació Popular

La Comissió organitzadora del Primer Congrés Català-Balear de l'Habitació Popular ha sigut augmentada amb el nomenament d'En Bartolomé Amengual, Secretari de la Cambra de Comerç i de la Industria de Barcelona, i d'En Miquel S. Oliver, Secretari de l'Ateneo Barcelonès i director de *La Vanguardia*, com a representants de las Balears.

Segueixen amb activitat els treballs d'organització de dit Congrés, el que ha de celebrarse a Barcelona els dies 21 al 25 d'Octubre, éssent ja en gran nombre els plans i informacions enviades pels arquitectes i mestres d'obres de Catalunya i Balears sobre les característiques de les cases obres a cada localitat amb arrangement al formulari enviat, als mateixos, recentment.

A més de les ponencies de quals-temes s'ha donat compte, quin desenrotlló anirà a càrrec de personalitats tan il·lustres com el doctor don Valentí Carulla, don Emili Junoy, don Frederic Rahola, don Manel Vega i March, don Francesc Moragas i Barret, don C. de Montoliu, don Xavier Calderó i don Geróni Martorell, s'ha encarregat d'una altre, ascrita al «Grop B. Aspecte Econòmic», l'il·lustre advocat i periodista de Palma de Mallorca, quefe del negociat d'aixamplis d'aquell Ajuntament, don Miquel Ramis.

Donats aquests importantíssims elements i l'interés cada dia més gran de tot quan se refereix a l'aplicació de la Llei de cases barates, el Congrés Català-Balear de l'Habitació Popular promet ésser forsa important.

Glosa

No se si cap de vosaltres, lectors i lectores que em llegiu, haureu sentit lo que jo en aquets precisos moments sento. Una especie de moviment intern, de desig envers coses per a mi desconegudes i que'ls senyors que piloten la nau de la religió de Crist, junt amb els que la professen i veneren, han convingut en incloure en un dels set pecats capitals, intitulat enveja.

¡Si, senyors, si, enveja!

Un servidor de vostres, molt humil, modestia apart, un bon xicot com me diuen els companys de Redacció, ha tingut la desgracia de caure en falta. Ha sentit quasi per primera vegada clavar-se-li en el seu cor l'espina dels zelos.

Zelos, tal com ho senten, enveja de no ésser mes que un trist glosaire i no poguer arribar tan sols a un dels mes humils i modestos reporters de saló.

¡Oh, com me seduïx aquesta feina! ¡Que hermosa déu ésser! ¡Quina felicitat més gran la de l'afortunat mortal que pot lograr fer-la!

Estar al costat de noies xamoses i enamoradisses, de dones atives i d'agradós tracte, de jovincels sabuts i alegres, d'homes que no es preocupen d'altre cosa que jugar, riure, beure i disfrutar amb les dones, encara que aquestes siguen dels altres.

Jo crec per aixó que no ha d'ésser tan difícil com sembla el ser-ho; per a mi el que es ben dret, aprimatxat, ha fet un poc de gimnasia, encara que aquesta siga ritmica, i te un físic quelcom presentable, té el cent per cent guanyat.

Lo principal es saber cimbriar-se a temps, doblegar l'espina amb tota finesa, adular continuament a la gent i dir el nombre més gran possible de

barbaritats, procurant que aquestes siguin dites mitat en francès, mitat en espanyol, per a que no entenen-les puguin produir molt mes efecte.

Si jo logres ser-ho, comensaria vestint ben *chic*, a la *derniere*, imitaria la pose de l'últim figuri de la moda. parlaria amb les dones continuament de coses per a mi desconegudes i sense importància; a les joves, d'amor, de modes, de sport; a les velles les ajudaria en la penosa tasca de retallar al proxí, servint de contra pes per a decantar la balansa sempre i quant fos necessari murmurar d'algú, encara que aquet pobre infelís, fos dels meus companys mes íntims; parlaria i discutiria amb els vells, amb els homes madurs, de qüestions polítiques i administratives. Daria compte i faria que s'enteres tot l'home de les qüestions del dia, que si'l teatre decau, de que si no hi ha autors, ni actors, de que si'l Gallo, de que si'l Gallito, etc.

Procuraria alabar a sa presència a tot l'home, sobre tot als amos de la casa; cometeria barbaritats i diria burrades tal com «Senyora marquesa, comtesa o lo que siga, permetim que'm felicití jo mateix per haver tingut la sort i l'alt honor de presenciar i poder delectar-me contemplant vostra excelsa bellesa, la veu i harmonia del cant de la vostra mai prou alabada filla (suposat que'n tingui alguna), la sumtuositat dels vostres salons i la pulcritud i abundància de la vostra taula que fan de aquesta *soiarié* astre esplendent de llum intensa i que palideixin les demes a llur costat.»

Faria una resenya un poc allargada, sense ometre detalls, en castellà, per esser la llengua mes apropiada en aquests casos, i poc més o menys de la següent manera:

«Ayer tuvo lugar en casa de la señora G. una fiesta espléndida, en la que concurrieron, como de costumbre, la creme de nuestra sociedad.

Entre los asistentes, tuvimos el gusto de conversar con los señores y señoras (aquí'l nom de tots els concorrents i excusa per als no compresos i olvidats).

Las hermosas y aristocráticas damiselas lucían vistosísimos y elegantes trajes, que junto con los peinados soberbios y de última moda que lucían, hacían resaltar mucho más la belleza de su cuerpo escultórico (aquí detall dels pentinats, forma, color i adorno dels trajes, amplada, llargada, i nacionalitat aont han estat construïts, etc.)...

Fueron tema de toda la noche las noticias que circularon sobre el próximo enlace de dos señoritas muy conocidas de nuestra sociedad, con dos jóvenes hermanos, pertenecientes a una de las familias más aristocráticas de nuestra villa i corte.

Fielles guardadoras del secreto, diremos tan solo que una de ellas, es rubia, bella (1) i asídua concurrente a nuestras Ramblas».

Fet aixó, hauré demostrat tindre aptituds per saber complir amb el deure més principal del reporter de saló:

Posar en evidència a la classe pobra i menestero-sa, que's desvetlla per la cultura i progrés del seu poble, que mentres ella treualla i lluita per la vida, hi ha sers que com a escarni passen tot el dia dormint, jugant, bevent i divertint-se anant de *soiarié* a *soiarié* i no preocupant-se en lo més ímfim del pobre infelís, que no ha comés altra falta que la de naixer en un casal pobre.

X.

* * *

Les aigües

Ningú diria que fa cinc anys tenim plantejat en el municipi'l problema de l'abastiment d'aigües. Avui, com el primer dia, se parla amb tal desconeixement de l'assumpte, amb una tan gran lleugeresa i amb apassionaments tan insensats, que més sembla's vulga enfosquir i enredar aquesta qüestió, que no pas resoldre la serena i patriòticament.

Els qui haurien d'encarrilar l'opinió, divaguen llastimosament; els qui haurien de parlar, callen; i

(1) Segons que la dama que ha de casar-se siga jova o be entrada en anys, es donen els calificatius de *bella señorita* o *agraciada señorita*; dic aixó, per a que ho tinga en compte si algú dels meus lectors vol fer l'aprenentatge.

l'Ajuntament, en lloc de pendre una orientació definitiva o declarar palesament la seva impotència, s'entreté tontament—la paraula apropiada no l'estampem per respecte a nosaltres mateixos—discutint si es més convenient als interessos de la ciutat l'oferta o la demanda, i si les gestions particulars i oficioses han de donar millor resultat que les directes i oficials.

Entre tant el veïnat sofreix i clama, i la paciència s'acaba a mida que va mimvant l'aigua. Estem abocats a conflictes seriosos, que's preveuen i que s'anuncien, i que si per dissort se presenten, no hi haurà medi humà d'afrontar-los. Per de prompte, aquest estiu hem vist segades en flor moltes vides i altres en greu perill per causes que poden estar molt d'aprop relacionades amb la manca d'aigua.

Hem de seguir perdent el temps en lluites bizantines i discussions enfadoses?... Creiem que no, i es per aixó, que aplaudim sense reserves la proposició presentada al municipi pels regidors amics nostres Srs. Lliteras i Cavallé. Heus's-a-la-aquí:

«Excm. Sr.: Tenint en compte que d'ençà de molts anys, les aigües potables que assorteixen la població son insuficients, i que per a atendre les necessitats ordinaries, l'Ajuntament s'ha vist obligat a repartir en tot temps, tant a l'hivern com a l'estiu, l'escàs caudal que posseim, en forma que, per espai de moltes hores al dia, queden sense dotació gran part de veïns i les fonts públiques;

Essent notori també que per la manca d'aigua, les cloaques, en lloc d'ésser una garantia de salubritat i higiene, son un constant perill; que l'aludida forma de repartiment proporciona inconvenients i molesties, i que, l'intermitència amb que circula l'aigua per les canyerías fa remoure els empòsits o solatges, poguent ésser causa principal de l'abundància de febres infeccioses que s'observa d'un quant temps ençà;

Els Regidors que sotscriuen tenen l'honor de proposar a V. E. se serveixi acordar:

1.er Que la Corporació municipal està obligada a resoldre amb urgència'l problema de les aigües i deu dedicar a n'aquesta qüestió, sense estalviar-los en lo més mínim, tots els medis ordinaris i extraordinaris de que disposi;

2.^{on} Que no existint en l'actualitat en nostre terme municipal i a moltes hores de l'encontorn, altre caudal d'aigües vistes, potables, suficients i de fácil aprofitament per a l'abastiment de la població en un plaç breu, que les del manantial del «Mas Caballé», deuen estudiar-se les condicions que's podrien establir amb l'empresa propietaria de dites aigües, per a la seva adquisició; i

3.er Que tant per a formular aquestes condicions i sotmetre-les oportunament a l'aprobació del Consistori, com per a realitzar després les gestions que convingui, se nomeni una Comissió que formarà, presidida pel Sr. Alcalde, un representant per cada una de les següents entitats: Cambra de Comerç, Centre Industrial, Cambra de la Propietat, Federació Obrera, Col·legi de Metges i Centre A. de Dependents de Comerç i de l'Indústria.»

Malgrat la sensatesa de la proposició i que per no ferir susceptibilitats, els Srs. Lliteras i Cavallé retiraren el tercer extrem de la mateixa, l'Ajuntament rebutja'l segon extrem, no perque no digui una veritat con un temple—ja que així ho regonegueren tots els regidors—sino perque tretze d'ells entengueren que *con beneplácito de la Corporación* l'Alcalde i ls regidors poden fer gestions particulars per a que l'Empresa Caballé faci proposicions a l'Ajuntament.

No tenim espai ni temps per a comentar aquesta votació. Ho farem la setmana entrant. Diem sols, perque es la veritat, que'l nombrós públic que assistí a la sessió del divendres quedá disgustadíssim de la actitud de la majoria dels regidors en aquest trascendental assumpte.

* * *

Els dos fanatismes

Violentment han esclatat altra volta les passións personals entre'ls elements jaumistes i lerrouxistes,

sadollades del fanatisme que abdues branques de la política tenen per dos homes, no precisament per lo que representen les idees que sustenten, sino per lo que abdos convergeixen perfectament, i es el lema de *quiero gobernar*. Els *jaumistes* defensant a sang i a foc al seu Don Jaume per a que en dia no llunyá, segons ells, regenti la nació espanyola a lo que diuen hi te dret, i els *alejandrinos*, no certament defensant els ideals republicans, sagrats sempre com tots els demés ideals, per contradictoris que siguin, sino que's llsen a la defensa de l'home dels seus somnis daurats, l'Alexandre Lerroux, antic campió de la democràcia i avui perfecte burgés amb auto propi, que de republicà sols ne porta'l nom i encara se'n dona vergonya de ostentar-lo, perque verdaderament de republicà ni'n té res ni ho ha sigut mai segons ens ha comprovat en diferentes ocasions.

I aquest exclat que cara a cara han tingut els dos fanatismes la darrera setmana, ha tingut efecte a la veïna ciutat de Reus, poble que de temps s'havia conquerit el nom de lliberal, per la tolerància amb que sempre hi havien trovat totes les idees més oposades a l'ésser propagades i fins practicades per alguns elements, sense que, exceptuant algú cas aïllat, s'hagués arribat a la violència del dia de Sant Jaume.

No volem esbrinar quins dels dos bandos te la raó ni quin va ésser el causant dels trets engegats, ni de la sang que va tacar els carrers de la ciutat. Ens basta saber que la colissió va ésser entre gent que prescindeix dels seus ideals i fanatisada per un home dona un espectacle sagnant en ple carrer, vergonyós a tot ser-ho i dolorós de bó de bó per als qui cauen baix el plom de les browings.

Nosaltres, que sempre hem cregut que les idees deuen infiltrar-se al cor i al cervell de l'individu per la convicció producte de la propaganda i dels raonaments que basteixen les argumentacions polítiques, socials, religioses, i de qualsevol altre ordre de la vida, reprobem l'espectacle que va donar-se a plé carrer la setmana darrera a Reus, i confiem que aquests fanatismes per determinats homes, fills de una ofuscació que no deu haver d'existir ja en plé segle XX, prompte s'esvairàn, i que'ls homes que professin un ideal sabrán lluitar amb tota abnegació per ell, com aixís mateix ho fem quants ens considerem ciutadans coneixedors dels nostres drets i debers.

* * *

Pro-cultura

Fet històric

Hem arribat en aquesta campanya cultural que portem, fins a un extrem, que casi be han sigut exposats tots els arguments necessaris, a la demostració del nostre programa. Tots els companys, que ajudant-me en la meua tasca, han escrit sobre el greu problema del flamenquisme, han exposat ja els fonaments de la nostra idea, han dit tot lo que sobre ella s'havia de dir, en un sentit general; pero crec que ara cal afegir als arguments, les proves reals, feina no gaire difícil, perque es tan freqüent el veure actes, que demostren tota la degradació flamenca, que no cal sino mirar a l'entorn, per a trovar-les.

Algú ha trovat exagerat, lo que deia un company nostre, quan afirmava, que de la plassa de toros, surten la major part dels vicis materials del poble espanyol; pero jo dic, que no sols els vicis materials, sino la degradació moral, es efecte de la ceguedat produïda, per la festa de la crudeltat i de la sang.

I com ja els arguments no fan cap efecte, citarem un cas històric.

Ens trovem a una *capea*, a Medina del Campo. En aquest poble no hi ha plassa; pero tampoc se'n necessita. Els seus il·lustrats veïns, han arreglat amb uns quants carretons i unes fustes, un espai, aon se divertiran martiritzant alguns inofensius animals.

El públic rodeja els carretons, i s'enfila per tot arreu. Tots els treballs se han paralitzat completament. L'atenció de tots se trova ocupada, a la gran festassa que's prepara. L'interés es grossíssim (enca-

ra que els *diestros* son d'hivern) perque hi ha disposats a rebre la mort, uns toros d'estampa magnífica, i banyes monumentals. No parle an aquella gent de la guerra del Marroc o del conflicte internacional. No volen saberhi res. Els hi importa mes un dels *pases*, que donará en *Pataterete I*, o en *Zapaterito II*, que tots els conflictes que puguin presentarse.

Surt al *ruedo* improvisat un dels toros. Espectació. Ningú respira. Aquell animal no pot dominar-lo cap dels torerets de paper d'estrassa. Tots salten la barrera de carretons, davant del bitxo. Els que's queden, son agafats i ferits per la bestia. El públic s'entusiasma, al veure'l magnífic toro. Una dona diu entusiasmada (textual):

—¡Qué animal mas bueno! Como ese fué el que mató a mi marido—

Volem que el lecto faci els comentaris, perque nosaltres els fariem massa violents.

N. G. R.

* * *

Associació de la Premsa de la provincia de Tarragona

Hem rebut d'aquesta Associació, l'avis de Secretaria que publiquem a continuació:

«*Secretaría.*—Terminados los primeros trabajos de organización y obrando ya en poder del señor tesorero los «Carnets de identidad» que debe tener todo asociado, se han entregado a los cobradores los recibidos del 2.º trimestre de este año y los del 3.º, en los que se incluye, a más de las mensualidades, 2'50 pesetas que vale el Carnet de identidad, rogando a todos los señores asociados abonen dichos recibos al cobrador cuando se presente a hacerlos efectivos.

Se ruega a todos los señores asociados envíen al señor tesorero de la Asociación, Nao, 3, principal, una tarjeta con su nombre y apellidos, así como el cargo que desempeñan y nombre del periódico, y al propio tiempo una fotografía del interesado que no sea mayor de 4 centímetros de alta por 3 de anchura, para unirla al Carnet, y una vez firmada por las autoridades respectivas, remitir los Carnets a los interesados.»

* * *

L'Orfeó de Falset

Creiem que la visita que va fer-nos el dissabte i diumenge darrers l'Orfeó Il·lustració Obrera de Falset, deuria resultar agradable en extrem per als simpàtics orfeonistes.

A l'arribada, varen congressar-se a l'estació a donar la benvinguda als nostres hostes, varis regidors del nostre Ajuntament, l'Orfeó tarragoní en incorporació, el president de l'Ateneo tarraconense, altres representants de societats i de periòdics i nombrós públic, els qui varen saludar a l'Orfeó de Falset amb forts aplaudiments.

De l'estació ens dirigirem tots a Cá la ciutat, ont varen cantar els falsetans varies peces que van ésser aplaudides, i l'Alcalde va donar-los-hi la benvinguda en nom de la població. L'Ajuntament va fer ofrena a l'Orfeó d'una corbata amb les barres catalanes. Els orfeonistes foren obsequiats per l'Ajuntament amb dolços i refrescs.

Per la tarde els orfeonistes varen visitar els monuments de la ciutat i a la nit, en el teatre de l'Ateneo, va executar un concert a benefici de l'Assil de Sant Josep, que va resultar un veritable éxit, tant per la part artística com per la econòmica. El teatre estava plé, totes les localitats venudes, i el programa el componien les següents peces:

«El mestre», «La remor del Segre», «Sota de l'olm», «La Mare de Deu», «La ronda dels petits gnoms de la montanya», «La ronda dels soldadets», «El bell nin», «L'Empordá», «Jovenívola», «Himne a l'arbre fruiter», «Els tres tambors» i la marxa del «Tannhauser».

El públic no va deixar d'aplaudir cap de les composicions, algunes d'elles noves per a nosaltres, ce-

lebrant tothom la justesa i afinitat amb que l'Orfeó interpretava les cançons, [mereixent ésser bisades algunes d'elles i agradant extraordinàriament les que ens va donar a coneixer la secció de nois i noies, amb la gimnasia rítmica den Dalcroze. El mestre director en Xavier Puig, aixís com tots els orfeonistes, seccions de senyorettes, homes i nois, varen rebre moltes felicitacions per la tasca cultural i merifíssima que realitzen.

El diumenge, a les dotze, l'Orfeó Il·lustració Obrera de Falset va ésser obsequiat per l'Ateneo amb un Raimost d'honor, acte al que varem ésser atentament convidats. L'Orfeó Tarragoní va cantar, també en obsequi del seu confrare falsetà, algunes composicions del seu extens repertori, essent aplaudit llargament pel nombrós auditori. Va donar fi a la festa varis discursos pronunciats pel president de l'Ateneo, alguns convidats i els regidors de l'Ajuntament de Falset que acompanyaven a l'Orfeó.

A la tarde varen retornar els orfeonistes a la seva vila, essent despedit a l'estació per una concurrencia molt nombrosa, quedant altament satisfets els falsetans de la seva curta estada en la nostra ciutat.

Celebrem de debó l'éxit obtingut per l'Orfeó de Falset, i esperem que perseverarán amb la tasca cultural, lo que'ls hi reportará la conquesta de molts lloers.

* * *

Les set meravelles del mon

La Telegrafía sense fils.

Traduiu a l'ensem, telegrafia i telefonía sense fils.

Alada, misteriosa i rápida com el pensament que l'anima, té per fluid l'éter i per domini l'infinit.

En aquesta meravellosa victòria, guanyada al temps i a l'espai, hi han col·laborat els sabis de tot el mon. Maxwell, el qui ja en 1865 publicava sa genial teoria de les oscil·lacions elèctriques; Hertz, qui va demostrar la existencia i la propietat de les ones; nostre il·lustre Branly, el *tubo coherent* del qui ha permés descobrir les ones hertziànes i disciplinar el seu empleu; Tesla, Lodge, Popoff, Marconi, el qui sensibilitzant el tubo coherent i empleant l'antena, varen aixamplar el camp d'acció de la telegrafia sense fils, més enllà dels continents i dels mars; Arsonval, quins hermosos treballs sobre les corrents de alta tensió, han multiplicat la potencia d'acció i l'alcanc dels *postes*; finalment, Poulsen i ses primeres aplicacions de la telefonía sense fils.

Avui en día, la telefonía sense fils ha conquerit el dret de ciutadania en tot l'univers. Gracies an ella, la seguretat en el Océa es un fet cert, havent ja salvat del mar, milers d'existencies humanes.

De l'Observatori de Paris, trasmet l'hora al mon enter, amb una precisió superior a 1/100º de segón, mercés al trasmisor de senyals horaries del francès Belin.

La telegrafia sense fils ha realitzat de la mateixa manera, el transport de la veu humana a través dels aires. Els cuirassats francesos *Veritat* i *Justicia*, recentment han canviat conversacions a més de cent cinquanta kilòmetres.

L'empleu de màquines d'alta tensió, que als trens de ones intermitents i amortiguades, substitueix trens de ones continues, creant, entre'ls llocs a unir, línies hertziànes, impregnades per verdaderes corrents telegráfiques permanents, va a donar el medi d'obtindre a llargues distancies, velocitats de transmissió, encara desconegudes; de revolucionar els mètodes de correspondencia; de resoldre, sens dubte ben prompte, el problema de la telefonía sense fils, de continent a continent.

S'entrevéu ja la próxima aplicació de la telegrafia sense fils, la visió a distancia, que serà sens dubte, la realitat del demà.

Prop de quatre mil estacions de telegrafia sense fils, existeixen actualment en el mon; França, ses colonies i la marina, no compten encara més que amb trescentes déu. Seria de desitjar que'l nostre país no's deixi arrebaçar un domini quina posició geogràfica excepcional i'l seu renom de civilització, li fan el més imperiós dels debers.

* * *

Libres rebuts

Obres completes de Mossen Jacinto Verdaguer.—Volum VI.—Lo Somni de Sant Joan.

S'ha publicat el VI volum d'aquesta colecció de les obres completes de Mossen Cinto, que amb tan bon acert la benèmerita *Il·lustració Catalana* ve editant.

El volum que tenim a la vista conté varies de les moltes poesies que deixá escrites la ploma sempre pulcre del nostre poeta de la terra, les que sempre son rellegides amb gust pels aimants i devots de les bones lletres.

En paper *couché* s'hi publica el gravat del Mas Tona, ont va estar en Verdaguer d'estudiant, o siga avans de formar-se el més gran dels poetes contemporanis de Catalunya.

Boletín Arqueológico, núm. 3, maig-juny de 1914.

El número 3 del Botlletí orgue de la Societat Arqueológica Tarraconense, conté el següent sumari, tot ell interessant:

«Els canonges Foguet i González de Posada, arqueòlegs de Tarragona; biografies», per Manel Folch i Torres, Mestre en Gai Saber.—Crònica.

Gravats: Clixé d'un retrat del Dr. Ramon Foguet.

Noves

Per falta d'espai, deixem per al próxim número un article parlant de l'actual guerra entre l'Austria i Serbia, i un altre que hem rebut a última hora que tracta del projecte de llei sobre'ls secretaris municipals.

Hem de donar compte de dues morts ocorregudes aquesta setmana, que han estat verdaderament sentides per quants ens honrem amb l'amistat de les respectives families.

La una es la de la senyora Herminia Bigorra, esposa del conegut industrial don Baldomer Ruiz, i l'altra la de la jova esposa del mestre Sr. Cascon, donya Maria Alberich, filla de nostre bon amic don Josep.

Per tan doloroses pèrdues, trasmetem a les apreciables families el nostre condol ben sincer.

¡Vinicultors! Bona fermentació fá bon ví; l'*Alcoogéne Pujol* produeix bona fermentació: l'*Alcoogéne Pujol* fá bon ví.

Demanis a Ramon Huguet Jacoba, Passeig de Sant Antoni, 14.—Tarragona.

El passat dimecres deixá d'existir, després de curta enfermetat, nostre bon amic particular, el jove Pau Bundó, dependent de la Casa Malé, havent sigut molt sentida sa mort, com ho prova l'acte de l'enterrament que's celebrá el dijous i al que hi assistí una nombrosa concurrencia que demostrá el seu pesar per la pèrdua del excelent amic i company.

El «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria» i'l «Centre Catalá» a quines societats perteneixia el difunt, li dedicaren hermoses coronas aixís com també ho feren varis amics, la Casa Malé i els operaris.

Que la terra li sigui lleu al amic Bundó i rebí sa familia el nostre més sentit pésam.

PANIFICACIÓ

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera.

A domicili i al comptat.

Rebolledo, 20, bis. — PORT

IMP. DE J. PIJOÁN, MÉNDEZ NÚÑEZ, 5

IBARRA Y C. S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galicia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, evllia, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—Expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteve Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cetta i Marsella tots els divendres

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Juliol 2 "Cabo Oropesa"
" 9 "Cabo Cullera"
" 16 "Cabo Roca"
" 23 "Cabo San Martín"
" Cabo

PER A CETTE I MARSELLA

Juliol 3 "Cabo Roca"
" 10 "Cabo San Martín"
" 17 "Cabo Peñas"
" 24 "Cabo Toriñana"
" Cabo

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a d Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York
Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París
Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan
Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim
Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria
general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agasti, 9

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-càrtes,
copiadors, etc.

Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès-Espanyol Espanyol-Anglès.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse**.

Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles.**

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MOSTELLE

(RAIMOST)

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescència.

Se ven per tot arrèu